

4. Ковальчук Н.Л. Підсумки та перспективи // Сучасне птахівництво 2009 - №3-4 (88-89). – С.9-11.

УДК:636.52/58.083.312.5:637

ЗМІНА МАСИ ЯЄЦЬ КУРЕЙ-НЕСУЧОК ЗАЛЕЖНО ВІД КЛАСУ ЇХ РОЗПОДІЛУ

*Вакуленко Ю.О. - к.с.-г.н., доцент, доктрант,
Бородай В.П. – д.с.-г.н., професор, Національного університету
біоресурсів та природокористування України*

Постановка проблеми. Птахівництво є одним з найперспективніших напрямків діяльності галузі тваринництва, не лише в Україні, а й в світі, оскільки продукція птахівництва, як м'ясного так і яєчного, спрямована на забезпечення харчових потреб населення і продовольчої безпеки держави. У галузевій структурі частка птахівництва є досить вагомою і становить приблизно 40-60% від загального виробництва продукції тваринництва. На сьогодні птахівництво – практично єдина галузь тваринництва, яка здатна нарощувати обсяги виробництва і збільшувати чисельність наявного поголів'я [1,2,3].

Прогрес галузі значно пов'язаний з раціональним використанням світового генофонду птиці. Сучасні спеціалізовані кроси курей характеризуються високим генетичним потенціалом продуктивності, який може бути реалізований у повній мірі за забезпечення птиці оптимальними умовами їх утримання. Як, відомо, практично все поголів'я яєчних курей в спеціалізованих господарствах зараз утримуються в кліткових батареях. [4,5]

Стан вивчення проблеми. Маса яєць є однією із найголовніших морфологічних ознак, яка разом із несучістю визначає яєчну продуктивність птиці. В останній час цей показник трансформувався в показник загальної яєчної маси, отриманої від птиці за весь її продуктивний період. Тобто такі показники, як кількість яєць та їх загальна маса, стає головним завданням, яке направлено на підвищення рівня продуктивності яєчної птиці. [6]

У зв'язку з цим технологічною основою процесу виробництва харчових яєць на птахофабриках та в інших спеціалізованих господарствах найбільш розповсюдженими є утримання курей у кліткових батареях.

Метою досліджень було вивчення маси яєць курей, які під час утримання в кліткових батареях були розміщені в змішаних і рівновагових угрупованнях.

Матеріали і методика досліджень. В умовах птахофабрики ПАТ “Лисичанська птахофабрика” Перевальського району Луганської області провели науково-господарський дослід на курах-несучках яєчного напрямку продуктивності кросу “Хайсекс білий”. Всього для дослідів відібрали 4080 голів. Під час розміщення птиці у кліткові батареї типу “Big Duchman International GmbH” була проведена вибірка ремонтного молодняка курей кросу “Хайсекс білий” у

віці 98-105 днів різної живої маси і розподілено на 3 дослідні групи по 400 голів у кожній.

Схема експериментальних досліджень (табл.1).

Таблиця 1 - Схема експериментальних досліджень

Групи птиці	Кількість, голів	Жива маса	Яруси кліткової батареї
контрольна	480	не розсортовані	верхній, середній, нижній
1 дослідна: 1-підгрупа	400	ЖМ ⁻	верхній (4,5)
2-підгрупа	400	ЖМ ⁰	середній (3)
3-підгрупа	400	ЖМ ⁺	нижній (1,2)
2 дослідна: 1-підгрупа	400	ЖМ ⁺	верхній (4,5)
2-підгрупа	400	ЖМ ⁻	середній (3)
3-підгрупа	400	ЖМ ⁰	нижній (1,2)
3-дослідна: 1-підгрупа	400	ЖМ ⁰	верхній (4,5)
2-підгрупа	400	ЖМ ⁺	середній (3)
3-підгрупа	400	ЖМ ⁻	нижній (1,2)

Примітка: ЖМ⁻ – жива маса нижче середньої, ЖМ⁰ – середня жива маса, ЖМ⁺ – вище середньої маси.

Режим годівлі піддослідної птиці відповідав загальноприйнятому на птахофабриках. Кратність годівлі курей-несучок – двічі на день (вранці і ввечері).

Поїння – з ніпельних поїлок.

Під час проведення дослідження на курях-несучках ми визначали масу яєць від кожної піддослідної групи шляхом індивідуального зважування їх впродовж суміжних п'яти днів у кінці кожного місяця яйцекладки, масу яєць визначали на вагах ВЛКТ–500;

Результати досліджень. У результаті цього була визначена середня маса яєць та вивчена її динаміка залежно від періоду дослідження (місяця несучості) та віку курей-несучок. Отримані дані наведені у таблиці 2.

Уже на першому місяці несучості кури 1-ї дослідної групи 1, 2 і

3-ї підгруп та 2-ї дослідної групи 1, 2 та 3-ї підгруп відрізнялися від контрольних аналогів більшою масою яєць відповідно на 1,5 г; 2 г і 2,2 г; 0,6 г; 0,3 г і 0,7 г або 3,2%, 4,3% і 4,8%; 1,3%, 0,6% і 1,5%.

На другому місяці несучості, порівняно з першим, маса яєць у курей-несучок контрольної групи зросла на 4,1 г; 5,5 г і 4,2 г або 8,7%, 11,9% і 9,1%; 1-ї дослідної групи 1, 2 і 3-ї підгруп - на 7 г; 6,1 г і 5,7 г або 14,4%, 12,6% і 11,8%; 2-ї дослідної групи 1, 2 і 3-ї підгруп – на 5,7 г; 4,9 г; 5,0 г або 11,9%, 10,6% і 10,7%; 3-ї дослідної групи 1, 2 і 3-ї підгруп – на 3 г; 2,8 г і 1,9 г або 6,6%, 6,1% і 4,2%.

Таблиця 2 - Маса яєць піддослідних курей

Групи птиці	Ярус кліткової батареї	1-ий місяць несучості	2-ий місяць несучості	3-ий місяць несучості	4-ий місяць несучості	5-ий місяць несучості	6-ий місяць несучості
Контрольна	верхній	47,1± 0,73	51,2± 0,48	54,9± 0,41	56,8± 0,51	57,1± 0,66	58,6±0,46
	середній	46,3± 0,82	51,8± 0,31	53,0± 0,67	55,2± 0,49	56,9± 0,52	58,8±0,56
	нижній	45,9± 0,62	50,1± 0,61	53,6± 0,88	54,9± 0,78	56,0± 0,61	58,6±0,34
1 дослідна: 1-підгрупа 2-підгрупа 3-підгрупа	верхній	48,6± 0,58	55,6± 0,39***	57,0± 0,63**	60,1± 0,51***	60,4± 0,44***	60,8±0,58**
	середній	48,3± 0,67	54,4± 0,49***	55,1± 0,49**	58,3± 0,82**	59,4± 0,38***	60,3±0,67
	нижній	48,1	53,8± 0,55***	55,5± 0,81	56,6± 0,56	58,0± 0,59*	59,9±0,59
2 дослідна: 1-підгрупа 2-підгрупа 3-підгрупа	верхній	47,7± 0,56	53,4± 0,58**	55,6± 0,52***	56,1± 0,34	57,9± 0,62	59,8±0,52
	середній	46,0± 0,66	50,9± 0,71***	52,0± 0,68	54,8± 0,50***	55,1± 0,73*	57,3±0,68
	нижній	46,6± 0,56	51,6± 0,54	54,4± 0,59	55,2± 0,61	56,3± 0,54***	58,8±0,37
3-дослідна: 1-підгрупа 2-підгрупа 3-підгрупа	верхній	45,1± 0,64*	48,1± 0,47***	50,5± 0,56	52,2± 0,79***	54,8± 0,38**	56,7±0,44**
	середній	45,9± 0,77	48,7± 0,54***	50,2± 0,49***	53,5± 0,41**	55,2± 0,49**	57,9±0,77
	нижній	45,5± 0,53	47,4± 0,73**	49,9± 0,67***	51,6± 0,43***	53,6± 0,58	55,5±0,53***

Примітка: P < 0,05, P < 0,01, P < 0,001

Різниця в абсолютній масі яйця між курочками дослідних і контрольної груп за 2-й міс. несучості складала 3,0–8,5%. Причому найвищою вона була у 1-й дослідній групі 1 і 3 підгруп – 8,5% і 7,4%, а найменшою у 2-й дослідній групі 3-ї підгрупи – 3,0%.

У середньому за 6 місяців несучості маса яйця у курей-несучок контрольної групи склала 54,2 г; 53,7 г і 53,2 г, а в 1-й дослідній групі 1, 2 і 3-ї підгруп на 3,0г; 2,3 г і 2,1 г або 5,5%, 4,3% і 4,0% більше, 2-ї дослідної 1 і 3-ї підгруп на 0,9 г і 0,6 г або 1,7% і 1,1% більше. Від курей 2-ї дослідної групи 2 і 3 підгруп та 3-ї дослідної групи 1, 2 і 3-ї підгруп отримали яйця, маса яких була меншою, ніж у контролі на 1,9%; 5,5%, 3,5% і 4,9%.

Співставлення маси яєць, отриманих від піддослідних курей-несучок, з існуючим державним стандартом (ГОСТ 27583-88), згідно з яким яйця масою 45 г і вище відносяться до II категорії і 55 г і вище – до I категорії, показує, що уже на першому місяці несучості яйця курей, як контрольної, так і дослідних груп, за винятком 3-ї дослідної групи 1, 2 і

3-ї підгруп, за масою відповідали II категорії. На другому місяці несучості яйця курей 1-ї дослідної групи 1-ї підгрупи за масою відповідали I категорії. На третьому місяці несучості до цієї категорії були віднесені яйця 1-ї дослідної групи 1, 2 і 3-ї підгруп, а на четвертому місяці – яйця несучок 1-ї дослідної групи 1, 2 і 3-ї підгруп, 2-ї дослідної групи 1 і 3-ї підгруп. Яйця курей 3-ї дослідної групи 1, 2 і 3-ї підгруп почали відносити до II категорії за масою лише на п'ятому місяці несучості. На наш погляд, цьому сприяв розподіл живої маси та ярус кліткової батареї при формуванні птиці у 98–110 денному віці.

Висновок. Найбільш раціональною схемою розміщення птиці у клітковій батареї є 1-а дослідна група, яка за масою яєць (в середньому за 6 місяців) перевищувала контроль на 2,1-3,0 г або 4,0-5,5%.

Перспективи подальших досліджень: Визначити ресурсозберігаючи технологічні параметри утримання птиці, зокрема раціональних схем розміщення в кліткових батареях з метою підвищення виробництва харчових яєць.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Терещенко О. В., Катеринич О.О., Рожковський О.В. Україна і світові тенденції розвитку ринку племінного птахівництва // Міжвід. наук. темат. б. «Птахівництва».- вип. 63.- С. 26-36.
2. Пономаренко Н.П. Племенні ресурси курей яєчного напрямку продуктивності в Україні // Наук. Вісн. НАУ. – 2007. - № 109. – С. 183-190.
3. Ведмієнко Т.Г. Економічна ефективність виробництва яєць в Україні // Сучасне птахівництво.- 2009.- №6/7. – С 9-11.
4. Farrell D.J. Matching poultry production with available feed resources: issues and constraints / D.J. Farrell // World's Poultry Science Journal. - 2005. - Vol. 61. - № 2 (June) - P. 298-307.
5. <http://www.avian.org.ua>.
6. Вінничук Д.Т. Селекція яєчних курей // Сучасне птахівництво. –2003. – № 6. с. 7-11.

УДК 636.4.082

СВИНАРНИК ДЛЯ УТРИМАННЯ СВИНЕЙ НА ГЛИБОКІЙ ПІДСТИЛЦІ ДЛЯ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ

Волощук В.М. – д.с.-г.н., доцент, Інститут свинарства і АПВ НААН України

Постановка проблеми. Здешевлення продукції свинарства є одним із головних чинників прибуткового конкурентоспроможного свинарства. В ряді розвинених країнах Азії, Америки і Європи, які займаються виробництвом свинини, з метою ресурсо- і енергозбереження застосовують технологію «холодного» утримання свиней. Суть технології полягає в утриманні свиней великими однорідними групами в дугоподібних ангарах на глибокій, незмінній солом'яній підстилці, де застосовують сухий тип годівлі, автонапування та